

JOSÉ ALEXANDER NOGUEIRA

Álomgaléria a Montmartre fölött

José Alexander Nogueira

**Álomgaléria
a Montmartre fölött**

José Alexander Nogueira

**ÁLOMGALÉRIA
A MONTMARTRE
FÖLÖTT**

Silent Library Pro
Sopron
2025

Szerkesztés, tipográfia, tördelés, felolvasás:
Ambrus Attila József

ISBN (pdf) 978-615-6996-04-6
ISBN (epub) 978-615-6996-05-3

Magyar Elektronikus Könyvtár:
<https://mek.oszk.hu/28400/28493>

ISBN (mp3) 978-615-6996-03-9

Magyar Elektronikus Könyvtár:
<https://mek.oszk.hu/28400/28494>

Youtube:
<https://youtu.be/EdFwuKWF7A4>

CC BY-NC-ND 4.0 DEED

Nevezd meg! – Ne add el! – Ne változtasd! 4.0 nemzetközi
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>
2025. október 13.

PÁRIZS

Valójában közhely, hogy mindenki, aki Párizsban él, titkon festőnek, írónak vagy zenésznek képzelet magát. A turisták úgy hiszik, a Montmartre macskaköves utcái tele vannak bohémekkel, akik minden délután egy pohár bor mellett születnek újjá egy apró bisztró teraszán. A valóság persze, sokkal prózaibb: itt is ugyanúgy rohannak a metró után, ugyanúgy bosszankodnak a kenyér árán. Amikor öt évvel ezelőtt megérkeztem ide, én is abban a hitben éltem, hogy itt minden csupa romantika.

Mi is az a párizsi életérzés, amitől az egész világ zöldül az irigységtől? A filmek és a képeslapok egy könnyed, művészi létet sugallnak: nőket, akik egyetlen vörös rúzzsal és egy egyszerű selyemsállal is istennőnek tűnnek; férfiakat, akik reggelente friss bagettel a hónuk alatt sétálnak haza a pékségből; és a végtelennek tűnő délutánokat, amelyeket egy kávézó teraszán, egy pohár bor és egy jó könyv mellett töltenek el a párizsiak. Azt az illúziót sugallják, hogy Párizsban mindenki egy kicsit költő, mindenki ért a művészetekhez, és mindenki a pillanatnak él.

Az irigység tárgya nem is maga a valóság, hanem ez a mesterien felépített esztétika. Az a lezser elegancia, amivel a párizsiak el tudják viselni a hétköznapiakat. Az a képesség, hogy a leg-egyszerűbb dolgoknak is megadják a módját: egy szelet sajt és egy pohár vörösbor náluk nem csupán étkezés, hanem rituálé. A Szajna-parti piknik nem csupán evés a szabadban, hanem a szabadság ünneplése. Irigyeljük tőlük a látszólagos könnyedséget, amellyel a szépséget a mindennapok részévé teszik, mintha ez lenne a világ legtermészetesebb dolga.

De ez a kép, akárcsak egy impresszionista festmény, távolról sokkal szebb, mint közelről. Elhittem, hogy a frissen sült croissant illata majd elmossa a múltamból hozott szorongásokat. Azt gondoltam, a múzeumok félhomálya és a galériák nyüzsgése majd feltölti a lelkem, és én is részévé válok ennek a varázslatnak. És egy ideig így is volt. Antoine volt a kulcs ehhez a világhoz. Mellette én is úgy éreztem magam, mint egy párizsi regény hősnője. Elvitt a rejtett kertekbe, a legjobb bisztrókba, bevezetett a művészvilágba, ahol a pezsgő és a szellemes társalgás éppúgy hozzátartozott az estéhez, mint a kiállított műalkotások.

De a máz alatt ott van a valóság, amit a turista sosem lát: a szüntelen rohanás, a magas lakbér miatti aggodalom, a nagyvárosi magány, ami a legzsúfoltabb utcán is rád törhet. És lassan rájöttem, hogy a híres párizsi elegancia gyakran csak egy páncél, ami a sebezhetőséget, a csalódásokat és a félelmeket takarja. Az élet itt is ugyanolyan küzdelmes, mint bárhol máshol, csak a díszlet

szebb hozzá. Az én párizsi álmom is egy ilyen csillogó felszín volt, ami alatt lassan elsorvadt a lelkem. Antoine tökéletesen megtestesítette ezt a kettősséget: a külvilág felé ő volt a sikeres, sármos művész, a párizsi álom maga, de a zárt ajtók mögött, a Montmartre feletti műteremlakás csendjében egy zsarnok volt, aki lassan elvette mindazt, aki voltam.

Én mégis szerettem ezt a városrészt. Volt valami megragadó a nyikorgó ablakok mögött megbúvó életek sejtelmességében, a keskeny utcák zegzugaiban, ahol a frissen sült croissant illata keveredett a régi házak dohosságával. Az erkélyünkről beláttam fél Párizst, és esténként, amikor a Sacré-Cœur kupolája hófehér kísértetként világított az indigókékbe hajló égen, egy pillanatra úgy éreztem, talán mégis otthon vagyok. De ez az érzés illékony volt, mint a reggeli pára a Szajna felett. Gyökértelen voltam, akár a szél sodorta vándor, akinek se otthona, se menedéke.

Az évek alatt felépítettem magam köré egy vékony páncélt: nem merítem bele magam az érzésekbe annyira, hogy azok sebet ejtsenek. Ha mégis megtenném, az önutálat és a tehetetlenség mocsarába süllyednék.

* * *

Antoine, a férfi, akivel az életemet megosztottam, legszívesebben a nyüzsgő belvárost választotta volna, a Champs-Élysées fényűző kirakatait. Csak a fény miatt maradt itt, ebben a tetőtéri műteremlakásban. Persze azt már nem árulta el senkinek,

hogy az apja pénze vastag párnaként óvta a valóság éles sarkaitól. Én testesítettem meg a csendes árnyékot: egyszerre voltam színpadi kellék és láthatatlan munkás, aki folyamatosan próbálta uralni a káoszt, csakhogy ő zavartalanul ünnepelhesse a művészete pusztá látszatát.

Antoine apja, Dr. Jean-Luc Garnier, egy neves párizsi sebész volt, egy rideg és tekintélyelvű férfi, aki a fiától is ugyanazt a kíméletlen maximalizmust várta el, amit a műtőben önmagától. A világot feketére és fehérre osztotta: sikerre és kudarcra, tökéletességre és hibára. Nála a dicséret a gyengeség jele volt, neki csak a teljesítmény számított.

Emlékszem egy fagyos hangulatú vacsorára a kapcsolatunk elején, a családjuk fényűző, Neuilly-sur-Seine-i otthonában. A levegőben szinte tapintható volt a feszültség. Antoine anyja, egy törékeny, csendes asszony, idegesen babrált a gyöngysorával, miközben a férje minden mozdulatát figyelte. Antoine, aki a galériákban és a műtermében a magabiztosság szobra volt, itt egy szorongó kisfiúvá zsugorodott. A vacsora után remegő kézzel, de büszkeséggel a hangjában mutatta be az apjának az egyik legújabb festményét, egy nagyméretű, absztrakt vásznat, ami tele volt szenvedéllyel és vibráló színekkel.

Az idős férfi feltette az olvasószemüvegét, és sokáig, szótlánul nézte a vásznat. A csend egyre nyomasztóbb lett. Végül, anélkül, hogy a fiára nézett volna, a pohara után nyúlt, és halkán, szinte mellékesen jegyezte meg:

– Nem rossz. De a jobb alsó sarokban az a sárga folt megbocsáthatatlan hiba. Olyan, mint egy rosszul elvarrt seb. Elvonja a figyelmet a lényegről. Precizitás nélkül a tehetség csak pazarlás.

Antoine arca megkeményedett, a szeme elsötétült, és az este további részében alig szólt egy szót. Akkor még sajnáltam őt, és a lelkem mélyén megértést éreztem iránta. Láttam benne a sebezhető fiút, aki az apja elismerésére vágyik. Ma már tudom, hogy ugyanazt a rideg, könyörtelen kritikát adta tovább nekem, amit otthonról hozott. Az apja elvárásainak sosem tudott megfelelni a művészetével, ezért teremtett egy saját világot, a mi közös életünket, ahol ő lehetett a megkérdőjelezhetetlen tekintély, a mester. Én pedig lettem a tanítvány, akit sosem lehetett eléggé megdicsérni, akinél mindig talált valami hibát, valami „rosszul elvarrt sebet”. A zsarnoksága az ő soha be nem gyógyuló sebeiből táplálkozott.

De nem volt ez mindig így. Az eszemmel már alig tudtam felidézni azt a nőt, aki egykor voltam, de a lelkem mélyén még élt egy halvány emlékfoszlány egy bátor, reményekkel teli lányról, aki öt évvel ezelőtt megérkezett a Gare de l' Est pályaudvarra, egyetlen bőrönddel és egy ösztöndíjjal a zsebében. Akkor még azt hittem, enyém a világ. A Képzőművészeti Egyetem friss diplomásaként érkeztem, hogy a Sorbonne-on művészettörténetet hallgassak. Minden porcikámmal ittam magamba a várost: a múzeumok félhomályát, a galériák nyüzsgését, a Szajna-parti sétákat. Én is festettem, szenvedéllyel, apró lakásom padlóján, éjszakába nyúlóan. A vásznaim tele voltak a budapesti éjsza-

kák melankóliájával és a párizsi reggelek ígéretével. Akkor még hittem, hogy van hangom, és van mit mondanom a világnak.

Antoine-nal egy kis, eldugott galéria megnyitóján találkoztam a Marais negyedben. Magas volt és sármos, a haja ébenfekete, a szeme pedig olyan mélybarna, hogy szinte el lehetett veszni benne. Egy pohár pezsgővel a kezében lépett hozzám, és nem a szokásos, unalmas frázisokat puffogtatta. Szóba hozta a képeimet, amelyeket egy gyűjteményes kiállításon látott, ahol több fiatal és kevésbé ismert festő válogatott munkái kaptak helyet. Olyan elemzésekbe bocsátkozott, olyan mélyen és érzékenyen beszélt a színek használatáról, a kompozícióról, hogy azonnal levett a lábamról. Úgy éreztem, ő az első ember, aki valóban látja és érti, amit csinálok.

– Van benned valami fékezhetetlen erő – mondta, miközben a szemembe nézett. – De mintha tartanál tőle. Mintha nem mernéd teljesen szabadjára engedni.

A szavai egyszerre voltak sebzőek és mámorítóak. Meglátta a legmélyebb bizonytalanságomat, de nem ítélkezett, hanem mintha segíteni akart volna. Azon az estén órákig beszélgettünk. Elvárásolt a tudásával, a világ iránti szenvedélyével és azzal a magabiztossággal, ami belőle áradt. Ő volt a megtestesült párizsi álom: a sikeres művész, aki ismeri a város minden titkát. Mellette úgy éreztem, én is a részese lehetek ennek a csillogó világnak.

Az első hónapok mámorban teltek. Végigvezetett a városon, megmutatta Párizs rejtett kertje-

it, a kedvenc bisztróit. Éjszakánként a műtermében festettünk, egymás mellett, és én elhittem, hogy egyenrangú társak vagyunk. A kritikái eleinte építő jellegűek voltak, segítettek fejlődni. De lassan, szinte észrevétlenül, valami megváltozott. A tanácsokból utasítások lettek, a véleményből kinyilatkoztatások.

– Ezt a kék színt itt ne használd, túl közönséges – mondta egyszer, miközben az ecsetemet figyelte.

– De én így érzem jónak – próbáltam tiltakozni.

– Drágám, te csak érzed a dolgokat. Én viszont tudom. Bízz bennem, jót akarok neked.

És én bíztam benne. Annyira akartam hinni a mesében, hogy nem vettem észre, ahogy a saját hangom egyre halkul. Lassan lemondtam a saját stílusomról, és elkezdtem az övét másolni. Már nem a saját örömömre festettem, hanem azért, hogy elnyerjem az ő elismerését. A dicsérete olyan volt, mint a kábítószer: rövid ideig eufóriát okozott, de az elvonási tünetek, a lesajnáló pillantásai és a metsző kritikái egyre hosszabbak és fájdalmasabbak lettek.

Aztán már nemcsak a vásznon, hanem az életem minden területén átvette az irányítást. Megmondta, milyen ruhát vegyek fel, kikkel barátkozhatok. A régi, magyar barátaimmal folytatott telefonbeszélgetések után mindig feszült lett.

– Mit pletykáltatok már megint? Rólam beszéltek, ugye? – kérdezte gyanakodva.

Lassan elszigetelt mindenkitől, aki a múltam része volt. Az egyetlen kapcsolatom a külvilággal a

galéria lett, ahol asszisztensként kezdtem dolgozni, de hamarosan én vittem az egész üzletet a háttamon. Antoine szerint ez „remek lehetőség” volt számomra, hogy „belelássak a művészvilág működésébe”. A valóságban ez azt jelentette, hogy az ő képeinek eladásáért feleltem, miközben a saját ecsetjeimre lassan ráült a por. A festészet iránti vágyam, amely egykor az életemet jelentette, lassan elhalt. Elhittem, hogy nem vagyok elég jó.

Aznap hajnalban is korán ébredtem. Antoine Lyonba készült. Mint egy jól betanított robot, ellenőriztem a bőröndjét. Amikor végre becsukódott mögöttem az ajtó, kiültem az erkélyre. A laptop képernyőjén ott várt a levél Kláritól: „*Húszéves osztálytalálkozó*”. Ahogy a sorokat olvastam, a szívem hevesebben kezdett verni. Fájó nosztalgia mardosta a lelkem, mert tudtam: Antoine soha nem engedne el.

* * *

A galéria hűvös csendje mindig megnyugtató. Antoine zsarnoki jelenléte után ez a hely volt az egyetlen menedékem, egy sziget, ahol legalább a nap egy részében önmagam lehettem. Ahogy beléptem, a frissen vágott virágok illata és a tágas tér nyugalma fogadott. Chloé, a fiatal asszisztensem, már ott volt, éppen a bejárati pult mögött rendezgette a meghívókat. Alig múlt huszonöt, frissen végzett a Sorbonne-on művészettörténet szakon, és tele volt azzal a fékezhetetlen energiával és optimizmussal, ami belőlem már rég kiveszett.

Hangos „Bonjour”-ral köszöntött, aztán elrohant, hogy kávéfőzőnek, pontosan úgy, ahogy szeretem. Ő volt az én titkos szövetségese ebben a világban. Bár soha nem beszéltünk nyíltan Antoine-ról, Chloé éles szemmel és még élesebb megérzésekkel rendelkezett. Láta a szemem alatti sötét karikákat egy-egy rosszabb éjszaka után, észrevette, hogyan ugrom össze, ha váratlanul megcsörren a telefonom. Cinkos összenézésekkel, egy-egy bátorító mosollyal jelezte, hogy mellettem áll.

Ahogy elém tette a gőzölgő csészét, láttam, hogy a szemei fáradtak. A fekete tusvonala kissé elkenődött, a haja pedig nem volt olyan tökéletesen beállítva, mint általában. Tudtam, hogy megint kimaradt az éjjel. Ez a gondtalan, bohém élet, amit élt – barátokkal töltött éjszakák, hajnalig tartó beszélgetések a Szajna-parton –, fájóan emlékeztetett arra a lányra, aki egykor én voltam, mielőtt Antoine lassan elszigetelt mindenkitől.

– Kérlek, Chloé, mondd, hogy ezúttal otthon aludtál! – mondtam neki egy anyáskodó, de valójában irigységgel vegyes sóhajjal. A hangomban ott volt az a féltő gondoskodás, amit a saját életemben már rég nem tapasztaltam.

– Nem vagyok benne biztos, hogy így el tudod-e látni a napi feladatokat itt a galériában. Ilyen mosott rongyként nem veszem hasznodat – próbáltam rápirítani.

Chloé huncutul elmosolyodott, és a pultra támaszkodott.

– Ugyan már! Tudod jól, hogy nélkülem ez az egész hely nem működne – vágta rá pimaszul, de a

hangjában nem volt tiszteletlenség, csak játékos magabiztosság.

Ez volt a mi kis rituálénk. Én aggódtam érte, ő pedig finoman emlékeztetett rá, hogy nélküle, a kapcsolatai és a fáradhatatlan munkája nélkül a galéria feleannyira sem lenne sikeres. A válasza azt is jelentette: *„Ne aggódj értem, ura vagyok a helyzetnek. Inkább magaddal törődj.”*

A pimaszsága üdítően hatott. Olyan volt, mint egy korty hideg víz egy fülledt nyári napon. Az én életemben minden szó súllyal bírt, minden mondatot ezerszer meg kellett fontolnom, mielőtt kimondtam. Antoine mellett a hallgatáshoz és az óvatossághoz szoktam. Chloé őszinte, nyílt természete, a félelem nélküli kommunikációja éles kontrasztban állt az én megfélemlített csendemmel. Talán ezért is tört ki belőlem a panasz. Az ő biztonságos, ítélkezésmentes közelségében egy pillanatra megengedtem magamnak, hogy sebezhető legyek. Felbátorított arra, hogy hangot adjak annak a vágnak, amit percekkel korábban, az erkélyen ülve még alig mertem megfogalmazni magamban.

– Az a baj, hogy szeretnék elmenni Budapestre – kezdtem bele bátortalanul.

– Akkor hát menj el! – mondta egyszerűen.

– Mi gátol meg? Egy rövid hazalátogatás talán jót tenne.

– Pontosan tudod, hogy nem mehetek, mert „ő” sohasem engedné.

Chloé arca hirtelen komollyá vált.

– Nem élhetsz úgy, hogy mindig más mondja meg, mit tegyél.

– Tudom, hogy titokban pszichológusnak képzeled magad... – szóltam élesebben, mint akartam, aztán rögtön elszégyelltem magam. – Bocsáss meg.

– Semmi baj. Azt hiszem, egy párkapcsolatba bele kell férnie, hogy hazautazol.

Ennyire egyszerű volt. Mégis, ott a galéria közepén úgy éreztem magam, mint akit arcon legyintettek.

Eszembe jutott a múlt heti vita. A galéria, ami az én menedékem volt, egyben a legfőbb csatatérre is vált, ahol a szakmai megérzéseim nap, mint nap összeecsaptak Antoine kinyilatkoztatásaival.

Egy fiatal festőnő, Adèle munkáit akartam bemutatni. A portfóliója szinte véletlenül került a kezembe, és azonnal megragadott. A képei tele voltak vibráló, szinte erőszakos színekkel; a női testet ábrázolták nyers, kendőzetlen őszinteséggel, mindenféle romantikus máz nélkül. Éreztem bennük az erőt, a dacot, azt a fékezhetetlen energiát, amiről Antoine egykor azt mondta, bennem is megvan.

Amikor este megmutattam a portfóliót Antoine-nak, a műteremlakás csendjében a laptop képernyőjére vetített képek szinte izzottak. Ő sokáig csak némán görgetett, az arcán a megvetés lassú grimasza terült szét. Végül megvetően felhorkant.

– Ez nem művészet, hanem hisztéria. A nőknek nem kellene a testükkel foglalkozniuk a vásznon, az a férfiak dolga. A női testet ábrázolni privilégium. Nekik nincs meg hozzá a szükséges távolságtartásuk. Keress valami dekoratívot, valami

szépet, amit a polgárok kitesznek a falaikra. Ezt a mocskot senki nem fogja megvenni.

Próbáltam érvelni, beszélni Adèle technikai tudásáról, a kompozíció merészségéről, de a szavaim lepereregtek róla.

– Te csak érzel – vágta rá ugyanazokkal a szavakkal, amelyekkel évekkel ezelőtt a saját festészetemet tette tönkre. – Én tudom, mi kell a piacnak. Én tudom, mi a művészet.

Végül az ő akaratát kellett érvényesítenem. Másnap reggel, összeszorult gyomorral írtam meg az elutasító e-mailt Adèle-nak, tele a szokásos, semmitmondó udvariassági formulákkal. A válasza szinte azonnal megérkezett, rövid volt és kegyetlenül pontos. A telefonom még mindig őrzi az üzenetet, amit a festőnő írt: *„Tudtam, hogy végül maga is meghátrál. Ebben a városban a galériákat férfiak irányítják, még ha nők ülnek is bennük.”*

A szavai akkor sebként égtek a lelkemen, mert tudtam, hogy igaza van. Cinkossá váltam a saját elnyomásomban. Most, Chloé egyszerű kérdése után – „Mi tart vissza?” –, Adèle üzenete már nem vád volt, hanem egy harci kiáltás. Egy felhívás, hogy végre ne csak üljek a galériában, hanem vegyem is a kezembe az irányítást.

Délutánra találkozóm volt egy fiatal szobrásszal, Pierre-rel. Hónapok óta bombázott emailekkel. A portfóliója, amit korábban átküldött, rendkívül ígéretes volt, de Antoine mindig talált valami kifogást, amiért nemet kellett mondanom neki.

„Túl nyers”, „túl érzelgős”, „nincs benne semmi eredeti” – ezekkel a lesajnáló jelzőkkel söpörte le az asztalról a fiú munkáit, miközben én láttam bennük a szunnyadó tehetséget. Most, hogy Antoine nem volt itt, végre szabad kezet kaptam, hogy kövessem a saját megérzéseimet.

Pierre a megbeszélrt időpont előtt tíz perccel érkezett. Nyurga, magas fiú volt, kopott farmerban és egy agyagfoltos pulóverben, a haja kócos volt, de a szemében szinte kóros lelkesedés égett. A kezében egy régi, viseltes bőrtáskát szorongatott, mintha az élete legféltettebb kincseit őrizné benne. Leültettem, megkínáltam egy kávéval, de alig mert hozzányúlri. A keze enyhén remegett, ahogy a műveiről készült fotókat és vázlatokat elém terítette.

– Provence-ból jöttem – kezdte halkan, a hangja rekedtes volt a megilletődöttségtől. – A szüleimnek levendulaföldjei vannak, azt akarták, hogy én vigyem tovább a gazdaságot. De én gyerekkorom óta csak az agyaggal és a fával tudtam mit kezdeni. Minden zsebpénzemet szerszámokra és alapanyagokra költöttem, az iskola után a pajtában rendeztem be egy kis műhelyt. Azt mondták, ez csak egy gyerekes hobbi, majd kinövöm.

Elhallgatott egy pillanatra, mintha erőt gyűjtene a folytatáshoz.

– Amikor leérettségiztem, elszöktem otthonról. Egy éjszaka, egyetlen hátizsákkal. Párizsba jöttem, mert azt hittem, itt megértik, amit csinállok. De ez a város... – a hangja elcsuklott. – Kegyetlen tud lenni. Évek óta mosogatok egy étteremben a Latin negyedben, éjszakánként pedig egy apró,

ablaktalan szobában dolgozom, amit hatodmagammal bérlünk. Néha hetekig csak bagetten és vízen élek, hogy meg tudjam venni az agyagot. Már majdnem feladtam. Aztán megláttam az ön galériáját.

– Nem az enyém... – igazítottam ki. – A barátomé.

– Nem számít, hogy kié, ön visz bele életet, így én úgy gondolom, hogy ez a hely – mutatott körbe, – mind a maga műve, a maga csodálatos lelkének köszönhető.

Ahogy beszélt, a kezdeti félénksége eltűnt, és átvette helyét egy mindent elsöprő, tiszta szenvedély. A szeme csillogott, a hangja megtelt erővel. Elővette a gondosan bélelt ládákából az agyagból formált, expresszív alakokat. Nem voltak tökéletesek, de volt bennük valami elemi, őszinte erő, ami ritka kincsnek számított a párizsi művészvilág cinikus, kimódolt alkotásai között. A figurák a magányról, a kitaszítottságról és a reményről meséltek.

– Maga hisz bennem? – kérdezte halkán, a hangja alig volt több suttogásnál, mintha attól tartana, a galéria falai is kinevetik, ha meghallják szavait.

A kérdése szíven ütött. Nem a műveiről kérdezett, hanem saját magáról. Arról, hogy a sok küzdelem, a nélkülözés és a magány után van-e még értelme hinni önmagában. A tekintetében a saját, rég eltemetett álmaimat láttam visszatükröződni. Azt a lányt, aki egykor én voltam, mielőtt hagytam, hogy Antoine meggyőzzön arról, hogy a hangom erőtlen és jelentéktelen.

– A művei beszélnek ön helyett – feleltem, és a hangom melegebb volt a szokásosnál. – Erő van bennük, és őszinteség. Ez ritka kincs.

– Akkor talán van remény... – sóhajtott, és úgy szorította össze a kezét, mintha imádkozna.

Szinte irigyeltem ezt a tiszta, mindent elsöprő szenvedélyt. Ezt a törhetetlen hitet, ami még a legmélyebb nyomorúságban is életben tartotta. Én rég eltemettem a saját álmaimat, a festészet iránti vágyamat, amely egykor az életemet jelentette. Antoine mellett lassan kihunytt belőlem a tűz, elhittem, hogy nem vagyok elég jó. Pierre története és a szobraiban lüktető, nyers életerő azonban felébresztett valamit ebből a régóta szunnyadó parázsból. Egy pillanatra újra éreztem, milyen volt hinni valamiben, ami nagyobb és fontosabb, mint a hétköznapiok szürke valósága.

* * *

Délután megérkezett Camille Dubois. Maga volt a megtestesült párizsi elegancia: sötétkék kabát, drága selyemblúz, és az a „nem érsz fel hozzám” attitűd, ami egyszerre volt távolságtartó és vonzó. A neve fogalom volt a párizsi művészvilágban. Művészettörténészként rettegték, mert éles szavai úgy metszettek, mint az orvosi szike; egyetlen jól irányzott kritikájával karriereket tehetett tönkre vagy emelhetett a magasba.

Antoine is tartott tőle, éppen ezért csodálkoztam, hogy amikor hónapokkal ezelőtt említettem neki Camille fotós munkásságát, csak legyintett: *„Egy unatkozó asszony hobbija, ne pazarold rá*

az idődet.” Ez a lesajnáló megjegyzés volt az, ami végképp felkeltette az érdeklődésemet. Titokban utánanéztem a munkáinak. És amit láttam, az lenyűgözött.

Camille Dubois nem csupán fotózott; sorsokat gyűjtött. A képei nem a párizsi képeslap-valóságot mutatták be, hanem a csillogó felszín mögötti, láthatatlan női életeket. A portfóliójában ott sorakoztak a női arcok, megannyi el nem mondott történet tanúi. Lefotózta az idős virágáros asszonyt a piacról, akinek a ráncai egy egész élet küzdelmeiről meséltek. Megörökítette a fiatal balerinát a próbaterem tükreben, akinek a mosolya mögött ott feszült a fájdalom és a kimerültség. Képei voltak egyedülálló anyákról, akik a játszótéren ülve egy pillanatra a semmibe révedtek, és a szemükben ott volt az egész világ súlya.

Ami igazán különlegessé tette a fotóit, az a mély empátia és a kíméletlen őszinteség volt. Nem szépítette a valóságot. Nem keresett tökéletes beállításokat vagy mesterkélts mosolyokat. Hagyta, hogy a nők azok legyenek, akik valójában: erősek és sebezhetők, büszkék és megtörték, reménykedők és fáradtak.

Képes volt egyetlen arckifejezésben, egyetlen kézmozdulatban sűríteni egy teljes élettörténetet. A fényképei nem egyszerű portrék voltak, hanem lélektani tanulmányok. Látni lehetett rajtuk az elfojtott álmokat, a csendes lemondást, de a dacot és a túlélés erejét is.

Amikor a képeit néztem, a saját elfojtott érzéseim visszhangoztak bennem. Én, aki már évek óta arra törekedtem, hogy ne éljek meg semmit

olyan mélyen, hogy fájjon, hirtelen szembesültem ezzel a rengeteg megélt és kendőzetlenül felvállalt érzelemmel. Camille fotói tükröt tartottak előlem, és én megláttam bennük a nőt, akivé válhattam volna, ha nem adom fel a saját hangomat. Ezért akartam mindenáron találkozni vele. Nem csak a művészettörténésszel, hanem a fotóssal, a sorstárssal, aki látja és megérti a női lélek rejtett zugait. Tudtam, hogy a találkozás veszélyes. A hűvös, magabiztos külső és az éles szavak mögött egy olyan embert sejtettem, aki átlát a hazugságokon, és talán átlát majd az enyémen is.

– Ön túl sokat hallgat, kedvesem – mondta minden bevezetés nélkül, miután végigmérte a kiállított szobrokat. – A hallgatás veszélyes. Olyan, mint a lassú mérge.

– Nem mindenki szeret folyamatosan beszélni – vágtam vissza erőtlenül.

– Nem a szavak hiányától félek. Hanem attól, hogy egy napon, ha majd beszélni akarna, már nem lesz semmi, amit el tudna mondani.

A szívem összeszorult. Mintha átlátott volna rajtam.

Tovább nézelődött a Galériában, aztán később, miután Pierre, a fiatal szobrász boldogan távozott a kiállítás ígéretével, Camille visszatért hozzám. Leültünk egy üveg bor mellé. Váratlan őszinteséggel mesélt a saját házasságáról, a fényűző, de üres életről, amit maga mögött hagyott.

– Félttem – vallotta be. – Rettenetesen félttem attól, hogy egyedül maradok. De rájöttem, hogy a félelem csak egy börtön, aminek az őre én magam vagyok. Csak addig tart fogva, amíg engedjük.

– És ha nincs hova menni? – suttogtam.

– Mindig van hova. Van hazája az embernek, vannak rokonai, vannak szülei, anyja... Vissza kell találnia ahhoz a nőhöz, aki volt, mielőtt hagyta, hogy eltemessék.

Ahogy felálltam, hogy kezet nyújtsak neki, az iroda sarkában álló ventilátor hűvös légárama fel-lebbentette a könnyű nyári ruhámat. Egyetlen szívverésnyi időre, ami mégis egy örökkévalóságnak tűnt, kilátszott a hátsó combomon éktelenkedő hatalmas, kékeslila folt, egy néhány nappal korábbi veszekedés csúf emléke. A szegyen forró hulláma öntött el; ösztönösen, kapkodva simítottam le a szoknyámat, mintha ezzel a mozdulattal a történeteket is meg nem történtté tehetném.

Az a folt a végső határ átlépésének bélyege volt. Antoine birtoklási vágya és irányításmániája évek óta az életem része volt. Kezdődött a finom, szinte észrevétlen kritikákkal, amelyek a művészetemet célozták. Aztán jöttek a gyanakvó kérdések a barátaimmal folytatott telefonbeszélgetések után, a féltékenység, amely lassan elszigetelt mindenkitől, aki a múltam része volt. A verbális agresszió a mindennapjaink részévé vált: a lesajnáló megjegyzések, a megalázó kioktatások, a hangos kiabálások, amelyek után napokig tartó jeges csend következett. Megtanultam a kötél tánctól a hangulatai között, és kialakítottam egy önvédelmi mechanizmust: nem élek meg semmit olyan mélyen, hogy fájjon. De az utóbbi időben valami megváltozott. A szavak már nem voltak elegendőek számára.

Az egész egy ostoba apróság miatt kezdődött néhány nappal ezelőtt. A galériában eladtam egy

festményt egy amerikai gyűjtőnek, egy olyan művész alkotását, akit én fedeztem fel. Büszke voltam és boldog, aznap este a sikertől felbátorodva megemléltettem Antoine-nak, hogy talán újra elővenném az ecseteket és festenék.

Először csak gúnyosan nevetett.

– Te? Festeni? – kérdezte megvetően. – Ugyan már, drágám, hagyd azt a profikra. Te abban vagy jó, hogy eladd mások munkáit. Maradj annál, amihez igazán értesz.

A szavai fájtak, de már megszoktam őket. Azonban aznap este nem hagytam annyiban.

– Régen te is hittél bennem – mondtam halalkan, a hangom remegett. – Te mondtad, hogy van bennem erő.

Ez volt a hiba. A múlt felemlegetése, az emlékeztetés arra az emberre, akinek egykor mutatta magát, dührohamot váltott ki belőle. Az arca eltorzult a dühtől.

– Ne merészed felemlegetni a múltat! Te semmit sem tudsz! Hálátlan vagy! Én teremtettem neked ezt a gondtalan életet!

Felpattant, és ahogy el akartam menni előtte, az utamat állta. A keze ökölbe szorult.

– Hová mész? Nem fejeztem be!

Megpróbáltam kikerülni, de elkapta a karomat. A szorítása acélos volt. Ahogy ki akartam szabadítani magam, durván meglökött. Elvesztettem az egyensúlyomat, és a combommal a nehéz tölgyfaasztal éles sarkának estem. A fájdalom égő nyílként hasított belém, és a döbbenettől levegőt sem kaptam. Nem a fizikai fájdalom volt a leg-

rosszabb, hanem az, hogy felismertem a gonosz-ságot a szemében.

Abban a pillanatban, ahogy látta az arcomon a rémületet és a fájdalmat, egyfajta sötét diadal vil-lant át a tekintetén. Rájött, hogy van egy új eszköz a kezében, ami hatásosabb a szavaknál.

Zavaromban hebegni kezdtem Camille-nak:

– Elnézést, Antoine utálja a légkondit... – a szánalmas hazugság magától bukott ki a számon, egy betanult reflex, amivel a külvilág előtt próbál-tam fenntartani a látszatot.

De Camille szeme megtelt mély, komor szo-morúsággal. Nem kérdezett rá a foltra. Nem tette fel a nyilvánvaló kérdést. A tekintetében nem volt szóanalom, csak a felismerés rideg ténye.

Ahogy egymásra néztünk, a szavak felesleges-sé váltak. Tudtuk, hogy sorstársak vagyunk. Ő már végigjárta ezt az utat.

Finoman kitessékelte Chloét az irodából, és becsukta maga mögött az ajtót, a csendet és a ki-mondatlan igazságot bezárva kettőnk közé.

– És mi mást utál még Antoine? – kérdezte halkan. – Ha beülsz egy kávézóba, vagy ha nél-küle mész valahová? Ha elutazol, ha hazamész a tieidhez?

A szavaim cserbenhagytak, gyötrő némasá-gomban a ruhám szegélyét szorongattam, miköz-ben a combomon éktelenkedő folt úgy égett be-lém, mint szégyenem kitörölhetetlen pecsétje.

– Csak az anyák tudnak mindent megbocsá-tani. Menj haza! Hagyd magad mögött a múltat! Ne szólj senkinek! Csak egy bőröndöt vigyél, és soha ne tekints vissza!

Szavai, akár egy harang kongása, még sokáig visszhangoztak bennem.

* * *

A város felett felkelt a telihold.

Camille szavai után nem mentem azonnal haza. Sokáig bolyongtam a Montmartre éjszakába burkolódzó, macskaköves utcáin, amelyek egykor a reményt jelentették számomra. Most azonban minden sarok, minden nyikorgó ablak a csapdámra emlékeztetett. A döntés, amely a lelkem mélyén, mint egy régóta szunnyadó mag, kihajtott, egyszerre volt félelmetes és mámorító. A „*Menj haza!*” parancsa nemcsak egy tanács volt, hanem egy kulcs, ami kinyitotta a börtönöm ajtaját. Megértettem, hogy a félelem, mely eddig láncra vert, nem idegen hatalom, hanem én magam voltam a börtönöm falainak építője és őrzője.

A következő napokban úgy viselkedtem, mint egy kém a saját életemben, aki egy álomból lépett át egy másik, sokkal valóságosabb álomba, a szökés lázas delíriumába. A régóta elfojtott túlélési ösztönöm vette át az irányítást, és az évek során kifejlesztett önvédelmi mechanizmusom – hogy nem élek meg semmit túl mélyen – most a hasznomra vált.

Képes voltam érzelemmentes, hideg logikával megtervezni minden lépést. Tudtam, hogy Antoine minden mozdulatomat figyeli, még távolról is. A közös bankszámlánk tabu volt; a legkisebb szokatlan tranzakció is azonnal elárult volna. A sza-

badtságomnak ára volt, amit nekem kellett előteremtenem.

A menekülés vágya konkrét tervvé formálódott. Először is, pénzre volt szükségem. Eszembe jutott egy régi arany aranylánc és gyűrű, amiket még a nagyanyámtól örököltem. Egyszerű aranyékszerek voltak, de nekem értékes tárgyak, amik csak az enyémekek voltak, amik a múltamhoz, a családomhoz kötöttek, és nem Antoine-hoz. Fájt a gondolat, hogy megváljak tőlük – mintha az utolsó kapaszkodót engedném el –, de tudtam, hogy ez a múltbeli kapocs most a jövőm záloga lehet. Ez volt most a szabadságom záloga.

Egyik délután, amikor a galériából kellett volna hazamennem, egy távoli kerületbe buszoztam, egy kis, eldugott zálogházba, ahol senki sem ismerhetett fel. Remegő kézzel nyújtottam át az ékszereket. Az érték kapott gyűrött bankjegyeket a kabátom belső zsebébe rejtettem, és úgy éreztem, mintha a szívem helyén egy darab jég lenne.

A második lépés a nyomok eltüntetése volt. A műteremlakásban, mint egy régész, aprólékos gonddal kezdtem összegyűjteni a létezésem apró, személyes darabkáit. Azokat a könyveket, amiket még otthonról hoztam, a régi naplóimat és néhány, a családomról megmaradt fényképet. Nem pakoltam, hanem felszámoltam egy életet.

Egyetlen bőröndöt készítettem össze, amibe csak a legszükségesebbek kerültek: néhány ruha, az útlevelem és a vázlatfüzeteim. Azt a lányt, aki öt évvel ezelőtt reményekkel telve érkezett Párizsba, most darabokra szedtem, hogy az új énem megszülethessen.

A legnehezebb a látszat fenntartása volt. Antoine minden este felhívott Lyonból. A hangja mézes-mázos volt, de a kérdései mögött ott lapult a gyanakvás. Én pedig játszottam a szerepem: a kötelességtudó, kissé unott partner hangján számoltam be a galéria napi ügyeiről, érdeklődtem a kiállítás felől, miközben a szívem hevesen vert a lelepleződéstől való félelemtől. Minden egyes beszélgetés acélossá edzette az elszántságomat.

Végül, az utolsó este, mielőtt elhagytam a lakást, kiültem még egyszer az erkélyre. A Sacré-Cœur kupolája hófehér kísértetként világított az égen, de már nem éreztem azt az illékony otthonosságot, mint régen. Ez a város, ami egykor a szabadságot és a művészetet ígérte, a börtönömmé vált. A szökés gondolata már nem csak egy vágy volt, hanem létszükséglet. Még aznap éjjel, egy online felületen, a zálogházból kapott készpénzzel feltöltött kártyával foglaltam szobát egy jellegtelen, reptérközeli hotelben. Másnap reggel, mintha csak a galériába indulnék, kiléptem az ajtón, magam mögött hagyva az aranykalitkát és azt a nőt, akivé Antoine tett. Tudtam, hogy soha többé nem térek vissza.

Az első éjszakát a hotelben álmatlanul töltöttem. A fejemben kavargtak a gondolatok: Mi lesz, ha Antoine utánam jön? Mi lesz, ha soha többé nem tudok talpra állni? Mihez kezdek majd otthon, egy olyan élet romjain, amit én magam hagytam elpusztulni? A szégyen, ami a combomon lévő folt láttán előntött Camille előtt, most teljes súlyával nehezedett a lelkemre. Szégyelltem a gyenge-

ségemet, a hallgatás éveit, és azt, hogy hagytam elvenni a hangomat, a színeimet, az álmaimat.

Éjfél után, a szállodai szoba fojtogató csendjében, ahol csak a hűtő monoton zúgása törte meg a némaságot, erőt vettem magamon. A kezemben tartottam a telefont, és a képernyőn ott világított a név: „Anya”.

Talán százszor is nekifutottam, mielőtt remegő ujjal megérintettem a hívás gombot. A szívem a torkomban dobogott, minden egyes kicsengés egy-egy kalapácsütés volt a mellkasomban. Attól féltem, hogy a hangomból meghallja majd az elmúlt öt év összes kudarcát. Hogy kérdéseket tesz fel, amikre nincsenek válaszaim. Hogy a szemrehányás jeges falába ütközöm, amiért ilyen sokáig hagytam, hogy elszigeteljenek tőle.

Amikor végre felvette, a vonal túlsó végén egy pillanatig mély, lélegzetvételnyi csend volt.

– Anya..., én vagyok az... – szóltam bele a telefonba, a hangom alig volt több egy remegő suttogásnál.

– Édes kislányom? Mi történt? – a hangjában nem volt semmi a félelmeimből. Csak azonnali, ösztönös aggodalom, az az anyai radar, amelyik kilométerekről is megérzi, ha a gyereke bajban van.

És abban a pillanatban minden gát átszakadt. A gondosan felépített önvédelmi mechanizmusom, hogy nem élek meg semmit túl mélyen, darabokra hullott.

– Hazamegyek... végleg... – szakadt ki belőlem a vallomás, és vele együtt az évek óta visszatartott, néma zokogás. A könnyeim gátja felsza-

kadt, és a fájdalom, a megaláztatás, a magány és a félelem mind utat törtek maguknak. Nem szavakkal sírtam, hanem az egész lényemmel. A hangom egy megtört kislányé volt, aki öt évvel ezelőtt elindult, hogy meghódítsa a világot, de elveszett útközben.

Anyám nem faggatott, nem kért számon semmit. Végighallgatta a fuldokló zokogásomat, türelmesen, ahogy csak egy anya tudja. Nem kérdezte, miért. Nem kérdezte, mi történt Antoinenál. Nem olvasta a fejemre, hogy „én előre megmondtam...”. A hangja meleg és biztonságos volt, mint egy puha takaró, ami körbeölel a hidegben.

Amikor végre levegőhöz jutottam, csak ennyit mondtott:

– Gyere. Várunk. Apád nagyon boldog lesz...

Ebben a pár szóban benne volt minden, amire szükségem volt: a feltétel nélküli elfogadás, a megbocsátás és a hazatérés ígérete. Ez a pár szó eltörölte az elmúlt éveket. Semmissé tette a szégyent, a kudarcot. Nem számított már a párizsi álom összetört cserepe, a megaláztatások és a félelem. Mert abban a pillanatban megértettem, amit Camille is mondott: mindig van hova menni. A szülői megbocsátásra és szeretetre mindig számíthatunk, még akkor is, ha mi magunk már lemondunk önmagunkról. Az otthon nem egy hely, hanem egy érzés. Az a biztonságos kikötő, ahová a megtépázott lelkek hazatérhetnek megpihenni és gyógyulni.

* * *

Hónapokkal később, amikor már kezdtem újra felépíteni az életemet Budapesten, a Duna-parti lakásunk csendjében, és az ecsetet is újra a kezembe mertem venni, megcsörrent a telefonom. Ismeretlen, francia szám. A szívem egy pillanatra kihagyott egy ütemet, de a régi, bénító félelem helyett csak egy rideg, távoli felismerés volt bennem. Antoine volt az.

A hangja eleinte mézes-mázos volt, ugyanaz a bársonyos tónus, amivel évekkel ezelőtt elvarázsolt egy párizsi galériában. Elmondta, mennyire hiányzom, hogy megbánta, amit tett, és hogy nélkülem a műterem a Montmartre felett üres és hideg. A szavai, mint egy jól betanult forgatókönyv sorai, leperegtek rólam. Hallgattam, de már nem hittem a mesében.

Aztán, amikor a szavai nem találtak fogadtatásra, amikor a csendem nem a régi, megfélemlített hallgatás volt, hanem egy áthatolhatatlan fal, a hangja lassan átváltott a régi, hideg, parancsoló tónusba. Vádaskodott, hálátlannak nevezett, amiért eldobtam az életet, amit ő „teremtett” nekem. Fenyegetőzött, hogy tönkreteszi a nevemet a művészvilágban, hogy soha senki nem fogja komolyan venni a „kis mázolmányaimat”.

Régen reszkettem volna tőle. A szavai pengékként vágtak volna a lelkembe, és a bűntudat mérge lassan szétáradt volna bennem. Most csak néztem az ablakomon át a Duna békés szalagját, éreztem a friss festék és a terpentín ismerős, otthonos illatát a vásznamról. Ez volt az én megnyugtató valóságom, nem az ő fenyegetései.

Végül, amikor kifogyott a szóból, és a vonalban csak a lihegő dühe hallatszott, mély levegőt vettem, és a saját, újra megtalált hangomon, ami nyugodt volt és erős, csak ennyit mondtam:

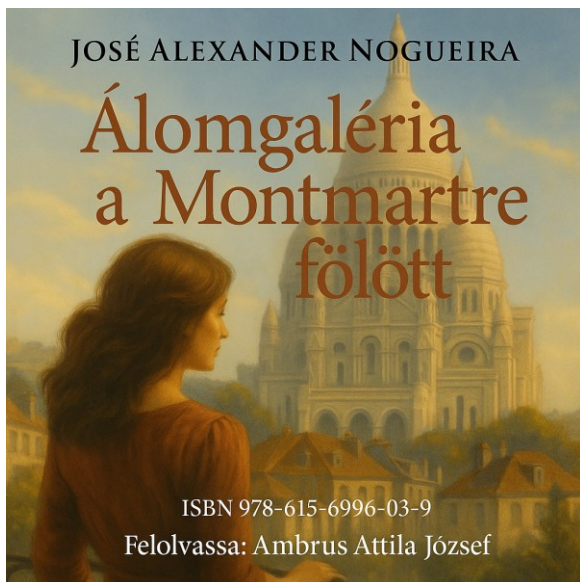
– Viszlát, Antoine.

Aztán, mielőtt bármit is válaszolhatott volna, megszakítottam a vonalat, és letiltottam a számát. Nem volt bennem düh, sem gyűlölet, csak csendes megkönnyebbülés. A napfény rásütött a félkész festményemre, ami újra tele volt merész, vibráló színekkel. Olyan kékkel, ami neki túl közönséges volt, és azzal a sárgával, amit ő hibának nevezett volna. Ezek végre már az én saját színeim voltak, és egy olyan történetet meséltek el, ami újra én rólam szólt.

A hangoskönyv elérhető:

Magyar Elektronikus Könyvtár:
<https://mek.oszk.hu/28400/28494>

YouTube:
<https://youtu.be/EdFwuKWF7A4>

ISBN (mp3) 978-615-6996-03-9
Felolvasó: Ambrus Attila József

SILENT LIBRARY
— PRO —

silent.library.pro@gmail.com

További kiadványaink: <https://tinyurl.com/2w62pm4t>

E-könyv és/vagy Hangoskönyv készítése

<https://tinyurl.com/2zu3c7kx>

Van, amikor a legnagyobb álmom változik a legszörnyűbb börtönné.

Öt évvel ezelőtt egy reményekkel teli, tehetséges fiatal nő érkezett Párizsba, zsebében egy ösztöndíjjal, szívében pedig a vágygal, hogy meghódítsa a művész-világot.

A fények városa, a Montmartre macskaköves utcái, a friss croissant illata és a Szajna-parti séták a beteljesült álmot ígérték. Aztán jött a szerelem egy sármos, sikeres párizsi művész, Antoine személyében, aki a csillogó, bohém élet kulcsát adta a kezébe.

Azonban a képeslapra illő párizsi elegancia és a pezsgős galériamegnyitók máza alatt egy sötét valóság rejtett. A szenvedélyes kapcsolat lassan, szinte észrevétlenül vált zsarnoki elnyomássá, ahol a tanácsokból parancsok, a dicséretekből pedig lelki terror lett.

A nő, aki egykor a saját hangján, szenvedéllyel festett, fokozatosan elszigetelődött barátaitól, családjától, és végül elveszítette önmagát egy férfi mellett, aki a sikeres művész álarca mögött lassan elvett tőle mindent, ami valaha fontos volt számára.

Mit teszel, ha az aranykalitka ajtaja végleg bezárul?

Meddig lehet fenntartani a látszatot a külvilág felé, és mikor jön el a pillanat, amikor egyetlen, combon éktelenkedő véraláfutás mindent megváltoztat?

Ez a történet egy olyan nő története, aki a párizsi álmom romjain próbálja újra megtalálni önmagát.

Egy történet a toxikus kapcsolatok lélekromboló természetéről, a nők közötti váratlan szövetségekről, és arról a mindent elsöprő erőről, ami ahhoz kell, hogy az ember összeszedje a bátorságát, és egyetlen bőrönddel a kezében elinduljon hazafelé.

Egy megindító és felemelő vallomás a szabadság áráról és a hazatérés megváltó erejéről.

SILENT LIBRARY
— PRO —